

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput III. Syntaxis Nominum intransitiva in specie numeralium

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

Quomodo valet? Egrotat.

Quò vadis? Lipsiam. In templum. Ad patrem.

Emptum panes.

Quotus es in ordine? Occupo primum locum.

CAPUT III.

SYNTAXIS NOMINUM

Intransitiva in Specie Numeralium.

REGULA I.

† In Numeralibus nunquam duo Adjectiva in unius eiusdemq; digiti prolatione concurrunt; sed si opus¹ est, Adverbiis Numeri augentur. ut:

Annos ducentos vixit. Annos bis² centum vixi. Ovid. l. 12. Met.

Bis mille equites. Bis millesimus annus.

Aliquoties centena millia Erratorum.

REGULA II.

† Mille Substantivum augetur numeris Cardinalibus vel Distributivis. ut:

Duo millia virorum. Centum millia.

Centena millia. Millena millia.

† Sed numerus, qui ultra Centum millia,¹ sive Centena millia, aut Millena millia est, Adverbiis augetur. ut: *Decies centena millia.*

Ter millena millia. Tricies centum millia.

[Sueton. Jul.]

2 4

Ab

Ab India ad Herculis columnas Gadibus sacra-
tas, octuagies quingvies centena septua-
ginta octo millia passuum. Plin. l. 2. c. 108.
[8578000.]

2. **Minima** computatione, millies centena millia Se-
stertium, 2 annis omnibus, India & Seres,
peninsulaq; illa, Imperio nostro ademut.
Plin. [100000000.]

Δ N O T A. In hac forma, quando Nomen
Sestertium, cum Adverbio Numeri ponitur,
numerus Centenorum millium ferè omitti
folet, ut:

Totumq; illud Tiberii Caesaris, vicies ac septies
millies Sestertium, non toto vertente anno
absumpsit. Sueton. Calig. c. 37. pro, vicies
ac septies millies Centena millia Sestertium.
[2700000000.]

Decies Sestertium. pro, Decies centena millia
Sestertium.

3. **Centies** Sestertium. 3 pro, Centies centena millia
Sestertiorum.

REGULA III.

1. **Δ** In Numeris Cardinalibus sine copula
positis, præcedit major numerus minorem.
ut:

Millia passuum decem novem. Caesar.

Naves expediunt numero decem septem. Caesar.

Signa militaria capta centum quingvagenta qua-
tuor. Liv.

Maior viginti quingve annis [Non quingve vi-
ginti.]

REGU-

REGULA IV.

Δ In Numeris Cardinalibus cum Copula
positis, infra Centum, plerunqvs minor; ² 2.
ultra Centum verò, semper maior numerus
præcedit.

Infra. Minor. *Tres & viginti Elephanti. Liv.*

Septem & quadraginta anni. Cic.

*Quinqve & sexaginta annos na-
tus. Cic.*

Maior. *Decem & octo Rhodie naves. Liv.*

Ultrà. *Leontinus Gorgias Centum & septem cõ-
plevit annos. Cic. de Sen.*

*Quum non longè mille & quingentis passibus
abesset. Cas. 1. bell. Gall.*

REGULA V.

Δ In numeris Ordinalibus, promiscuè ³ 3.
vel præcedit vel sequitur maior numerus mi-
norem. ut:

*Plato uno & octogesimo anno scribens mortuus
est. Cic. de Sen.*

*Isocrates quarto & octogesimo anno, eum librum,
qui Panathenæicus inscribitur, scri-
psisse dicitur. Cic. de Sen.*

*Centesima lux hac est ab interitu Clodii, & opinor
altera. Cic. pro Mil.*

Sic; Decimus quartus. Et, Quartus decimus.

REGULA VI.

† Distributivis Numeralibus utimur,
quum singulis ⁴ 4.
eundem numerum attribui-
mus. ut:

Q 5

Binos

Binos tabellarios in duas naves imposui. Cic. i. e. in unam duos, in alteram etiam duos.

Pueri senum septeniumq; denum annorum. Cic. Non 16 vnd 17 Jahren.

Efferuntur autem Distributivæ locutiones tribus modis. Nam

I. Vel Distributivis solis utimur. *ut: Milites acceperunt denos aureos.*

II. Vel Distributivis vocem *Singuli aut Unusquisque* adjicimus. *ut:*

Singuli milites acceperunt denos aureos. Unusquisque militum accepit denos aureos.

III. Vel utimur Cardinalibus, adjecta voce *Singuli aut Unusquisque*. *ut:*

Singuli milites acceperunt decem aureos. Unusquisque militum accepit decem aureos.

Δ Ν Ο Τ Α. Poëtæ Distributivis aliquando utuntur pro Cardinalibus. *ut: Septeno gurgite, Lucan. lib. 8. pro, septem gurgitibus. Per duodena regit mundi Sol aureus astra. Virg.*

1. Georg. pro. per duodecim astra.

REGULA VII.

† Adduntur & Distributiva Numeralia Nominibus, quæ Pluraliter tantum dicuntur. *ut:*

Binas literas abs te accepi eodem exemplo. Cic. lib. 10. ep. 5. i. e. duas epistolas.

Bina castra hostium expugnata. Florus.

Sic, Unæ Nuptiæ: Unæ litera, rectè dicitur. ut: Ex unis nuptiis geminas mihi conficiet. Ter.

Andr. 4. 1.

Livius

Livius⁷ etiam dixit: *Tribus liberis, pro ternis.* 5.

REGULA VIII.

† Ordinalibus, item Superlativis, & quæ cognatæ significationis sunt, eleganter adjicitur particula *QVISQVE*,⁶ quum quid statum per singula æqualiter significatur. *ut:* 6.

Tertio quoque die venire solet. Ze am drittē tage. Decimum quemque militem ad supplicium legit.

Liv. l. 2. ab. U. C. Ze den zehenden.

Optimus quisque nobilissimus.

Quotus quisque. Præcipuus quisque.

Δ Reperitur etiam, *Bonus quisque. Melior ac doctior quisque; apud Cicer. Terent: Senec. Plin.*

Δ Possunt tamen Ordinalia etiam Partitivorum more, cum Genitivo plurali⁷ constructui. *ut:* 7.

Quartus quisque annorum Bisextilis est. Sueton. Jul. c. 40.

CAPUT IV.

SYNTAXIS NOMINUM

Transitiva.

Δ *Quotuplex est Syntaxis Nominum Trans-*
itiva?

Quadruplex: Aut enim construuntur Nomina in quocunque Casu, cum Genitivo: aut cum Dativo: aut cum Accusativo: aut cum Ablativo.

NO-